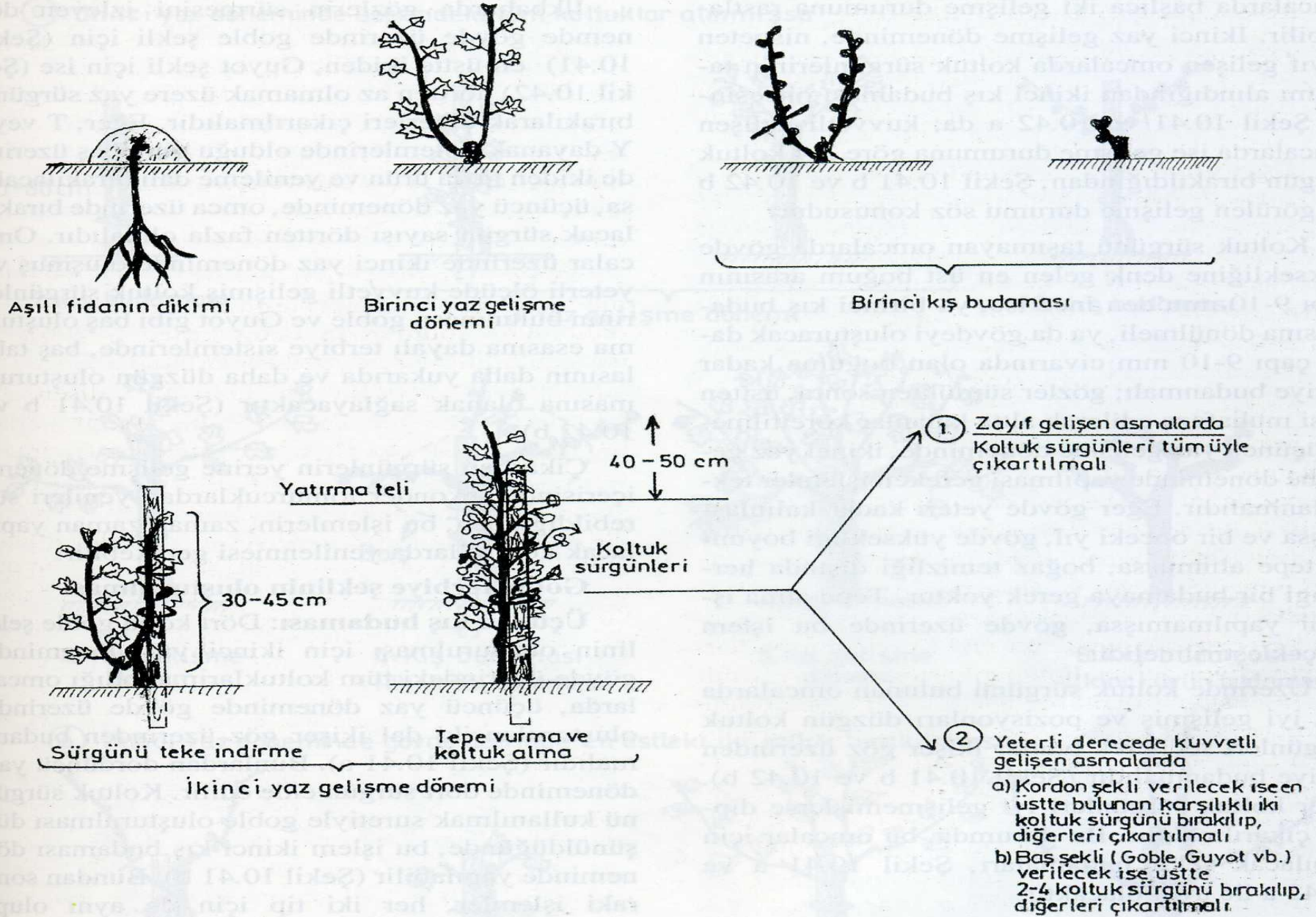

GÖVDE OLUŞTURULMASINA YÖNELİK ŞEKİL BUDAMALARI

Şekil 10.40. Terbiye şeklinin ilk aşaması olarak gövdenin oluşturulması.

GÖVDE OLUŞTURULMASINA YÖNELİK ŞEKİL BUDAMALARI

GÖVDEYE VERİLECEK YÜKSEKLİK

ÜZERİNDE ETKİLİ FAKTÖRLER

- ✓ Çeşit ve anaçların gelişme durumu
- ✓ İklim (sıcaklık ve yağış)
- ✓ Toprak özellikleri
- ✓ Mekanizasyon durumu (toprak işleme, budama, tarımsal savaş, hasat gibi kültürel uygulamalara yönelik)
- ✓ Ekonomik koşullar

Telli Terbiye sistemlerinde 40-160 cm

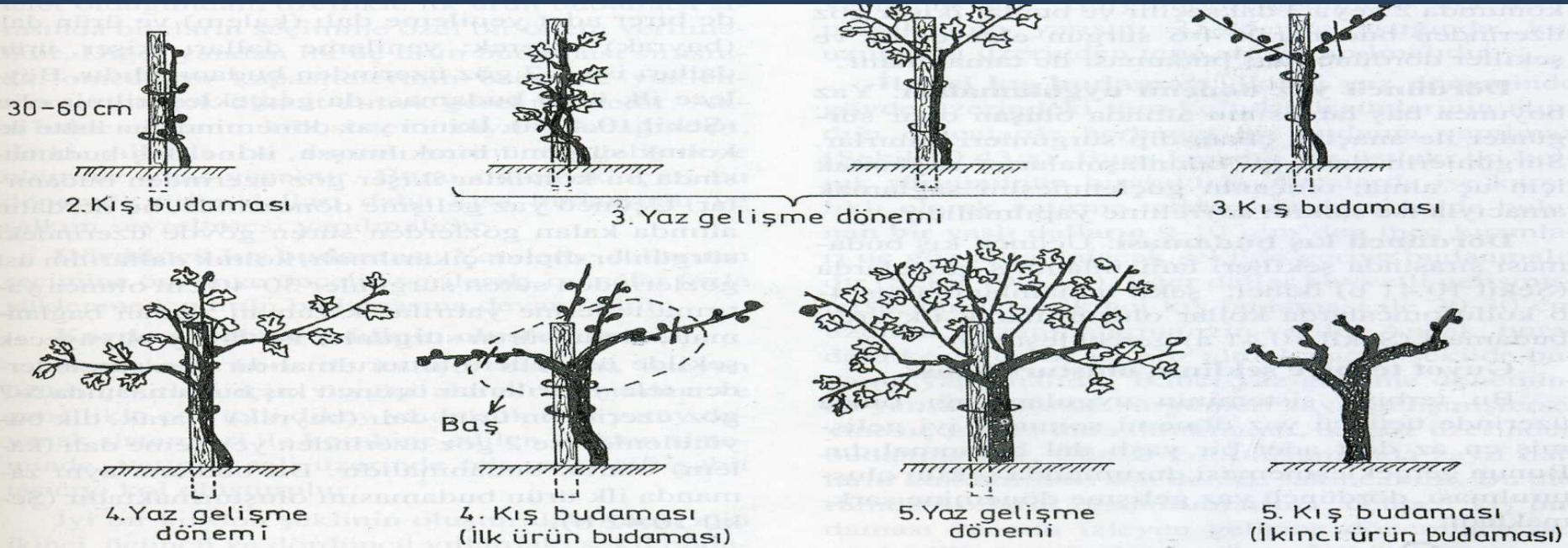
Çardak 200 cm

Alçak Terbiye Şekli.: 30 cm'ye kadar

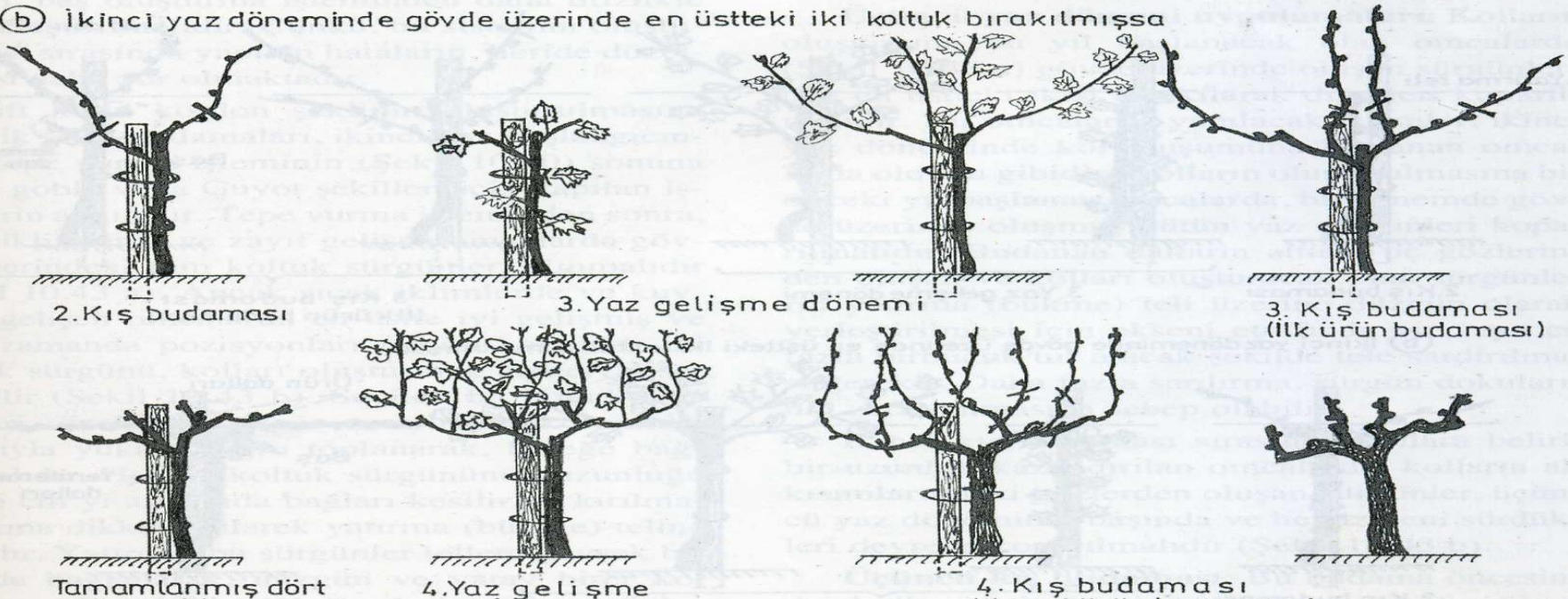
Orta yüksek Terbiye Şekli.: 30-60 cm

Yüksek Terbiye Şekli: 60 cm'den daha yüksek

Goble Terbiye Şeklinin Oluşturulması

(b) İkinci yaz döneminde gövde üzerinde en üstteki iki koltuk bırakılmışsa

Çoble

ŞEKİL BUDAMALARI

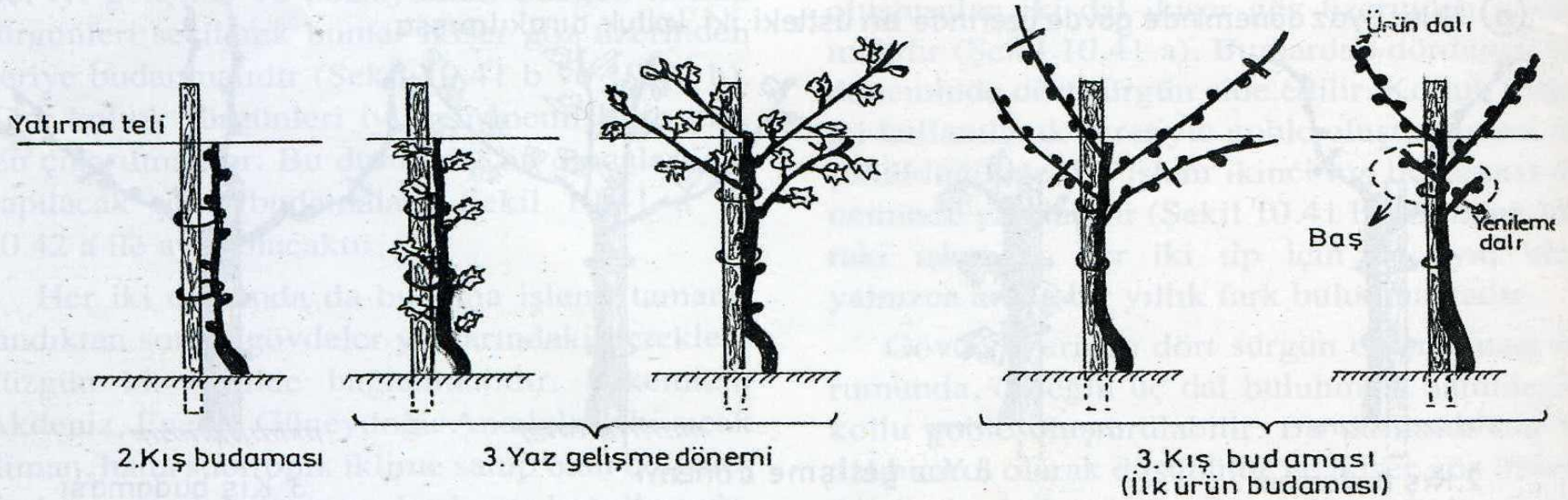
Goble

ÜRÜN BUDAMASI

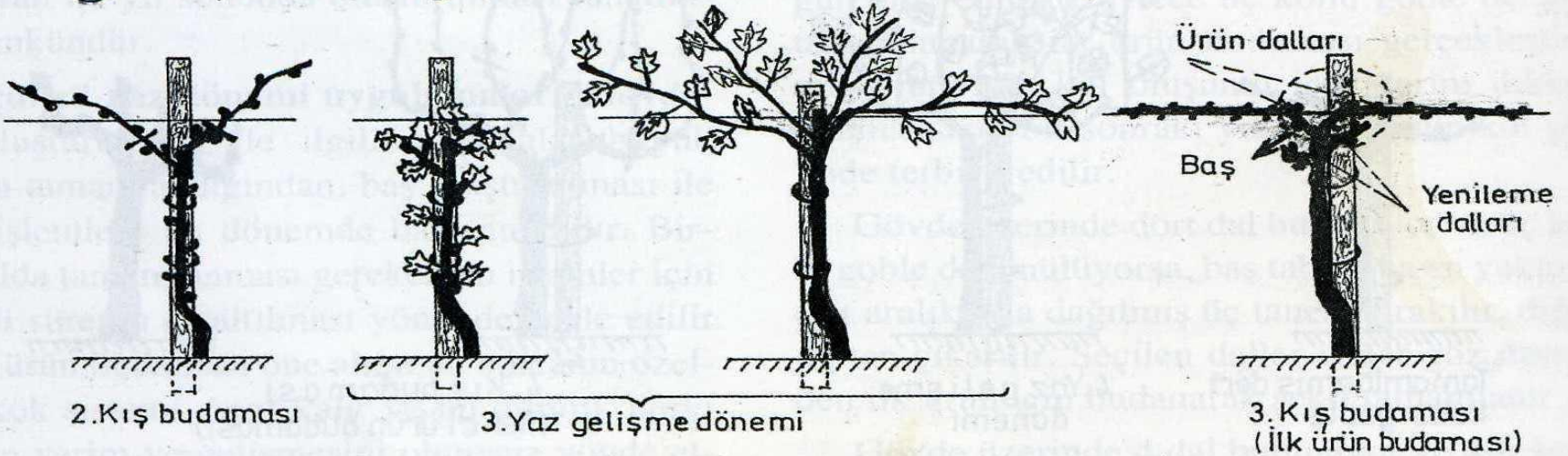

Guyot Terbiye Şeklinin Oluşturulması

(a) İkinci yaz döneminde gövde üzerindeki tüm koltuklar alınmışsa

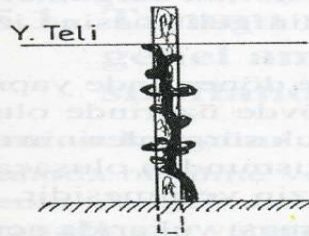

(b) İkinci yaz döneminde gövde üzerinde en üstteki iki koltuk bırakılmışsa

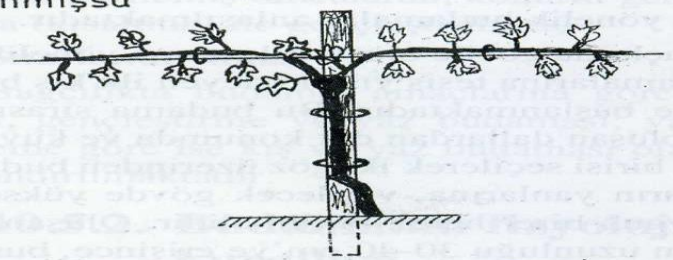
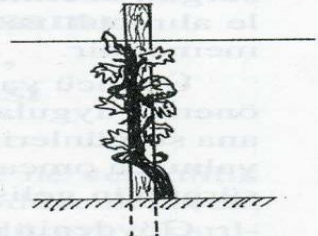

Şekil 10.42. Guyot terbiye şeklinin oluşturulması.

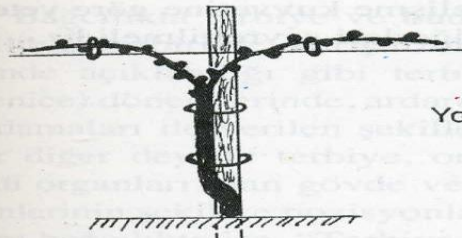
a) İkinci yaz döneminde gövde üzerindeki tüm koltuklar alınmışsa

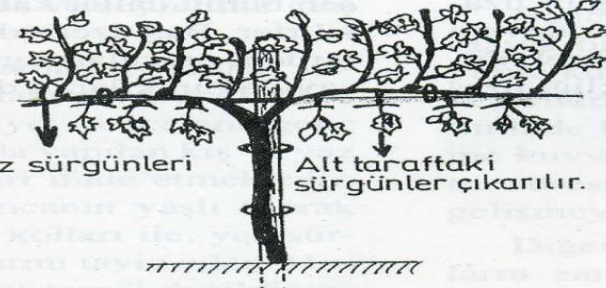
2. Kış budaması

3. Yaz gelişme dönemi

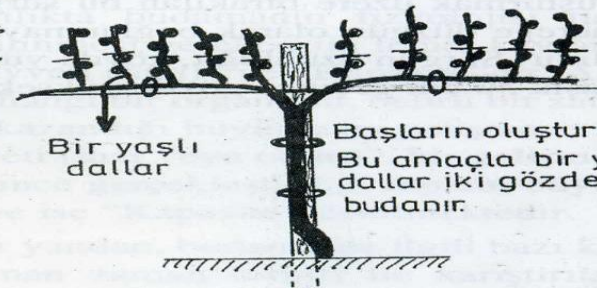

3. Kış budaması

Yaz sürgünleri
Alt taraftaki sürgünler çıkarılır.

4. Yaz gelişme dönemi

Bir yaşlı dallar

Başların oluşturulması:
Bu amaçla bir yaşlı dallar iki gözden budanır.

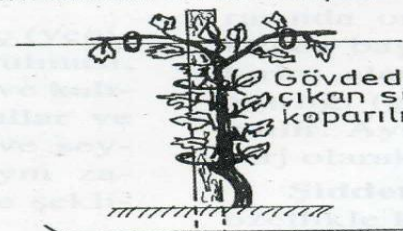
4. Kış budaması (ilk ürün budaması)

b) Bir yıl önce gövde üzerinde en üstteki iki koltuk bırakılmışsa

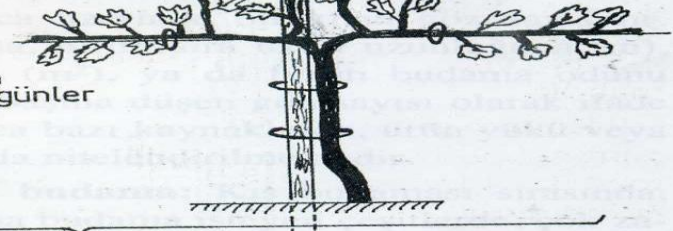
Kollar 8mm kalınlığa kadar geri budanır.

2. Kış budaması

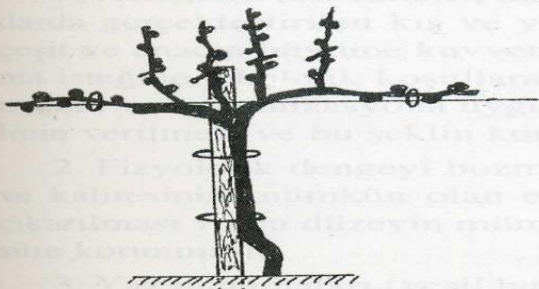

Gövdeden çıkan sürgünler keparılır.

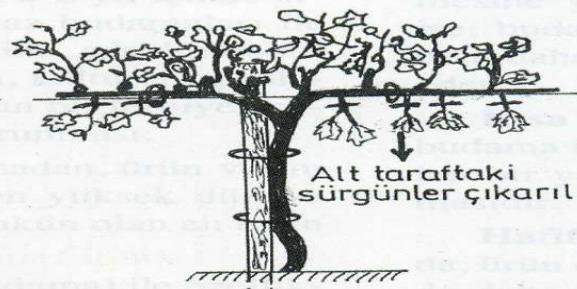
3. Yaz gelişme dönemi

Başlar üzerinde kısa budama

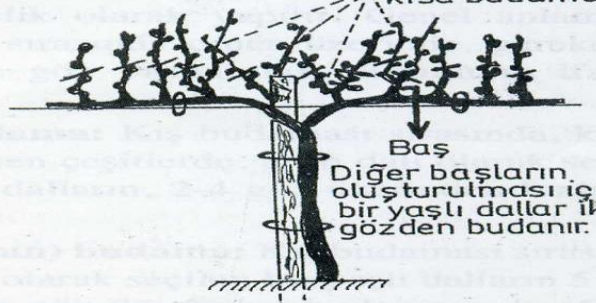

3. Kış budaması

Alt taraftaki sürgünler çıkarılır.

4. Yaz gelişme dönemi

Baş Diğer başların oluşturulması için bir yaşlı dallar iki gözden budanır.

4. Kış budaması (ilk ürün budaması)

Burgu ile çukur açma

El Burgusu ile çukur açma

Açık köklü fidan dikimi

Dikim

Tüplü fidan dikimi

Bağ Tesisi

Şekil bud. (1.Gelişme devresi)

**Şekil Bud.
1.Kış bud.**

**Kordon
II. Yıl sürgün
tekleme
yapılmamış**

**Kordon
II. Yıl sürgün
tekleme yapılmış**

Şekil budaması
2.Yaz Tepe
Alma

**Kordon
(2. Yaz
gelişmesi)**

**Gövde
Oluşturma
2. Kış budaması**

**Kordon
III.Yıl
Gövde temizliđi
yapılmamış**

**Kordon
III.Yıl
Gövde temizliđi
yapılmış**

Kordon şeklinin oluşturulması (3.Yaz gelişmesi)

Çift kollu kordon 3.kış budaması

Kordon IV. Yıl Kolaltı temizliği yapılmamış

Kordon IV. yıl

Kordon 4. Kış (İlk ürün) budaması öncesi

Kordon 4. kış budaması

**Kordon
5. Kış
budaması
öncesi**

Çift Kollu Kordon+Duvar-Bud.önce

Budamadan sonra-Çift kollu kordon

Kordon şekli (Duvar)

Kalebağ-K.Karası 'T +Kordon'

Guyot ürün budama öncesi

Guyot ürün budama

Baş+T Kalecik

Ürün Budaması -Kısa Budama

4 Kolu Goble Budama Sonrası Hasandede

Goble ve Telli Sistem Karşılaştırması

T şekli

Anaılıkta baş budaması

Elektrikli Budama makası

BUDAMA

Amaçları

1. Omcalara terbiye şeklinin verilmesi ve korunması.
2. Fizyolojik dengeyi bozmadan ürün verim ve kalitesinin mümkün olan yüksek düzeye çıkarılması ve mümkün olan en uzun süre korunması.
3. Yaz budamaları ile özellikle ürün kalitesinin artırılması.
4. Geriye budama ile gençleştirme.

Budamanın fizyolojisi

- Büyüme kuvveti: asmanın veya herhangi bir organının belirli bir zaman diliminde kazandığı büyüme ve gelişme.
- Kapasite: bir gelişme dönemi süresince gerçekleştirdiği toplam büyüme ve gelişme.

Budama ile ilgili kavramlar

- Budama şiddeti (düzeyi)
- Şiddetli budama
- Kısa budama
- Hafif (Uzun)budama
- Karışık budama

Budamanın kuralları

1. Budama asmanın kapasitesini sınırlayan bir uygulamadır. Çünkü bu işlemle asmanın canlı organlarının bir bölümü çıkarılmaktadır. Kapasiteyi en iyi ifade eden parametrelerden birisi yaprak alanıdır. Dinlenme döneminde yapılan budama, oluşacak sürgün sayısını da azaltacağından, hem toplam yaprak alanını sınırlamış olur, hem de maksimum fotosentez oranı için gerekli yaprak alanının oluşması için gereken süreyi uzatır. Bu süre ne ölçüde gecikirse, o oranda az karbonhidrat sentezlenir.

2. Elde edilen ürün, omcanın kapasitesini, onu izleyen yıllarda sınırlar. Ürünle daha fazla yüklü omcalar, daha az yüklü olanlara göre, sonraki yıllarda daha yavaş ve sınırlı bir gelişme gösterirler. Bu omcaların verimliliği de giderek azalır ve ekonomik ömrü kısalmır. Ancak ürün miktarının asmanın gelişmesi üzerine olan etkisi kesin olarak açıklanamamaktadır. Çünkü ürün miktarı aynı zamanda budama şiddeti ile ilişkilidir.

3. Herhangi bir omcanın kapasitesi, üzerinde oluşan sürgün sayısı ile doğrudan ilişkilidir. Şiddetli budanan omcalarda daha az sayıda sürgün oluşacağından, kapasite düşük olarak gerçekleşir. Buna karşılık, daha hafif budanan omcalarda sürgünlerin büyüme hızı daha yavaş olduğu halde, sürgün sayısı artacağından, gerçekleşen kapasite daha yüksek olacaktır.

4. Bir omcanın üzerindeki sürgünlerin büyüme hızları, o omca üzerindeki sürgünlerin sayısı ve elde edilen ürünün miktarı ile ters ilişkilidir. Yani sürgün sayısı ne kadar az olursa, ürün miktarı da o kadar az olur. Buna karşılık, sürgünlerin büyüme hızları, sürgün sayısının azaldığı oranda artar. Diğer yandan, omca üzerindeki sürgün sayısı arttıkça, ürün miktarı ve yaprak alanı da artacağından, kapasite yükselecektir. Sürgün sayısı ile büyüme hızı arasındaki zıt ilişkiden şekil budamalarında yararlanır. Özellikle gövde, kol ve baş oluşturma aşamalarında, şiddetli budamalarla az sayıda sürgün elde edilmesi, ancak bun-

ların hızlı ve kuvvetli geliştirilmesi amaçlanır. Yine ürün budaması sırasında, sofralık çeşitlerde daha az sayıda, ancak daha iri salkım elde edilmesi amaçlandığından, kısa budama tercih edilir.

5. Bir omcanın verimliliği, belirli sınırlar içinde, üzerindeki sürgünlerin büyüme hızları ile ters orantılıdır. Bağlardan her yıl ticari anlamda kaliteli, yüksek verim elde edebilmek için, verimlilik ile gelişme arasında uygun bir fizyolojik dengenin kurulması ve korunması gerekir. Sürgün gelişmesinin normalden kuvvetli olduğu omcalarda, verimlilik ekonomik sınırın altına düşebildiği gibi, tersine omca ürünle normalin üzerinde yüklendiğinde, gerekli sürgün gelişmesi sağlanamaz. Sürgün büyüme hızının belirli bir düzeye kadar artışı ile verimlilik de artmakta, ancak büyüme hızının daha da artması, tomurcuk verimliliğinin (ertesı yılın sürgün başına salkım sayısı) azalmasına neden olmaktadır.

6. Normal sınırlar içinde daha kuvvetli gelişmiş bir sürgün, dal, kol yada omca, daha az gelişmiş olana göre daha verimlidir. Yani kuvvetli gelişmiş olan bir dal, daha fazla sayıda göz taşıdığından, daha yüksek kapasiteye sahiptir. Ancak bu dal üzerindeki gözlerin tek tek verimliliği daha düşüktür. Bu nedenle kuvvetli gelişmiş dallar daha uzun budanırlar. Zayıf gelişen dallar ise gelişmeyi teşvik amacıyla kısa, hatta şiddetli budanırlar.

7. Bir omca, bir gelişme döneminde belirli bir miktar ürünü besleyip olgunlaştırabilir. Yani her omcanın kapasitesi kendi kalıtsal yapısı ve çevre koşullarıyla sınırlıdır. Daha açık ifade ile, bir omcanın kapasitesi ile sınırlı olan verimliliği ve ürünün olgunlaşma zamanı, öncelikle o ekolojinin "Etkili sıcaklık toplamı" ile ilişkilidir. Olgunlaşma zamanını, verimi azaltarak, ekonomik ölçüde öne almak mümkün değildir (Winkler ve ark.1974).

Ürün kış budaması

Uygun terbiye sistemlerinin oluşturulmasından sonra omcalar üzerinde her yıl dinlenme döneminde yapılan budamadır. Omcalar üzerinde verimli bir yaşlı dal sayısının ve bunların uzunluğunun dolayısıyla verimli kış gözü sayısının düzenlendiği bu budama ile fizyolojik denge gözetilerek omcaların kapasitelerinden en yüksek düzeyde yararlanılması amaçlanmalıdır.

Amaçları

1. Büyüme ve gelişme ile verimlilik arasındaki dengenin kurulması
2. Omcalara verilen terbiye şeklinin korunması
3. Yaz budamalarına duyulan ihtiyacın ortadan kaldırılması

Zamanı

Sonbaharda yaprak dökümü ile ilkbaharda gözlerin sürmek üzere olduğu dönem arasında asmaların sıcaklığın yetersiz olmasından dolayı zorunlu dinlenme haline oldukları devrede yapılır.

Budama ile verimin dñzenlenmesi

Ürün budaması sırasında omcalar üzerinde bırakılacak göz sayısı/ürün yükü/budama şiddetine karar verilmesinde,

1. Çeşit
2. Deęerlendirme şekli
3. Anaç
4. Terbiye şekli
5. Omcanın yaşı
6. Omcanın gelişme durumu
7. İklim ve toprak koşulları

dikkate alınır

Bağlarda ürün potansiyelinin tahmini

- Kuru açma
- Sürdürme

Budamanın üniteleri

1. Ürün dalı
2. Yenileme dalı
3. Gençleştirme dalı

